

רע"פ 8438/17 - חסן כיאל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8438/17

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: חסן כיאל

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, בעפ"ת 61556-01-17, מיום 1.10.2017, שניתן על ידי כב' השופט ע' קוטון

בשם המבקש: עו"ד ראפת אסדי

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור, שהוגשה ביום 30.10.2017, המכוונת כלפי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט ע' קוטון), בעפ"ת 61556-01-17, מיום 1.10.2017. בגדרו של פסק הדין, התקבל ערעורה של המשיבה על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בעכו (להלן: בית המשפט לתעבורה) (כב' השופט י' בכר), בפל"א 2411-03-14, מיום 14.12.2016.

רקע והליכים קודמים

2. לפי העובדות המתוארות בכתב האישום, ביום 11.03.2014, נהג המבקש ברכב פרטי בכביש פנימי בכפר ג'דידה סמוך ל"נרגילות פאעור", כאשר הוא פסול מלהחזיק ברישיון נהיגה. באותה עת, היה המבקש נתון בפסילה במסגרת שלושה הליכים נפרדים: האחד, פסילה שהוטלה על ידי בית המשפט לתעבורה בעכו, למשך 14 חודשים במצטבר, מיום 12.03.2013 (תת"ע 1132-11-12); השני פסילה שהוטלה על ידי בית המשפט לתעבורה בחיפה, למשך 30 חודשים במצטבר, מיום 28.03.2011 (תת"ע 7730-02-11); והשלישי, פסילה מטעם בית המשפט לתעבורה בעכו, למשך 12 חודשים במצטבר, מיום 13.09.2010 (תת"ע 7369-06-10). עוד נטען בכתב האישום, כי המבקש נהג ברכב כאשר רישיון הנהיגה שלו פג תוקף משנת 2003. כפועל יוצא מנהיגתו של המבקש בזמן פסילה, נהג המבקש גם ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף.

להשלמת התמונה יצוין, כי באותה העת, עמד לחובת המבקש מאסר מותנה, שהוטל במסגרת תת"ע 1132-11-12, למשך 8 חודשים.

3. בשל המעשים המתוארים לעיל, יוחסו למבקש העבירות הבאות: נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה); נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת-תוקף, לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

4. ביום 12.03.2014, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. המבקש הופנה על ידי בית המשפט לתעבורה אל שירות המבחן לשם הכנת תסקיר מבחן בעניינו. בתסקיר נאמר, כי המבקש "נטה למזער את חומרת מעשיו והתקשה לראות את הבעייתיות שבהתנהלותו". עוד נמסר בתסקיר, כי המבקש "מתקשה להכיר ולבחון את המניעים שהביאו להתנהלותו ולהכיר בחזרתיות שבה". לבסוף, צוין בתסקיר כי נוכח ביצוע חוזר ונשנה של עבירות תעבורה, לא ניתן לשלול סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. על יסוד האמור, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו של המבקש, ואף לא נבחנה תכנית שירות למען הציבור על רקע מצבו הבריאותי של המבקש.

לאחר קבלת התסקיר על אודות המבקש, נדחה הדיון מספר פעמים, ובהמשך דחה בית המשפט לתעבורה בקשה לקבלת תסקיר משלים אשר יערך בידי קצין מבחן דובר השפה הערבית.

5. ביום 14.12.2017, ניתן גזר דינו של בית המשפט לתעבורה. לצורך קביעת עונשו של המבקש, ראה בית המשפט לתעבורה כשיקול לחובתו של המבקש, את העובדה כי תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי לתקופה של 8 חודשים, אשר הושת עליו בשנת 2013. עם זאת, הבהיר בית המשפט לתעבורה, כי "שליחת אדם שעבר השתלת לב וסובל ממחלות רבות ואמור לעבור בתקופה הקרובה ניתוחים נוספים, למאסר בפועל אינה החלטה קלה על בית משפט זה". לאחר זאת, ציין בית המשפט לתעבורה, כי "התלבטתי, ובהיסוס רב אני מחליט לתת לנאשם [למבקש] הזדמנות נוספות ולהורות על הארכת המאסר המותנה. נסיבותיו הרפואיות האישיות של הנאשם [המבקש] מצדיקות מתן הזדמנות נוספות ואחרונה לנאשם [למבקש]".

6. לבסוף, השית בית המשפט לתעבורה על המבקש את העונשים הבאים: הוארך עונש המאסר המותנה למשך 8 חודשים, שהוטל על המבקש בבית משפט השלום לתעבורה בעכו, בתת"ע 1132-11-12, ביום 12.03.2017, בשנתיים נוספות; קנס בסכום של ₪ 1,000 או 10 ימי מאסר תמורתו; 18 חודשים של פסילה בפועל; 5 חודשי פסילה

על תנאי, למשך 3 שנים; חתימה על התחייבות כספית בסך 10,000 ₪ להימנע מלבצע אחת העבירות בהן הורשע במשך שנתיים; כמו כן, הופעלה התחייבות כספית בסך 3,000 ₪, שהוטלה על המבקש, בתת"ע 1132-11-12, הנזכר לעיל.

7. המשיבה הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר כוון כלפי קולת העונש. במסגרת הערעור נטען, כי בית המשפט לתעבורה לא נתן משקל מספיק לאינטרס הציבורי; להגנה על שלום הציבור; לשיקולי ההרתעה; ולעברו התעבורתי של המבקש. עוד טענה המשיבה, כי גזר הדין נעדר הלימה בין חומרת העבירות שביצע המבקש לבין העונשים שהוטלו עליו, וכי ניתן משקל יתר למצבו הבריאותי של המבקש, זאת שכן "למרות מצבו הוא מבצע עבירות תעבורה ותולה את ביצוען במצב זה". עוד הוסיפה המשיבה וטענה, כי העבירות שביצע המבקש "חותרות תחת אושיות השלטון ומשקפות התייחסות מבזה כלפי החוק", וכי "לא ניתן להרחיק את המשיב [המבקש] מן הכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו האישי". כל אלה, לטענת המשיבה, מחייבים ענישה מחמירה, וזאת בעיקר לנוכח העובדה כי מעשי המבקש "לא נבעו מהחלטה רגעית וספונטנית והם אינם בבחינת מעידה חד פעמית".

8. ביום 1.10.2017, התקבל ערעורה של המשיבה, ובית המשפט המחוזי החליט להתערב בעונשו של המבקש. בית המשפט המחוזי קבע, כי:

נוכח פסיקת בית המשפט, חומרת מעשיו של המשיב [המבקש] המצדיקים הטלת מאסר לריצוי בפועל; התייחסותו שלו להוראות בתי המשפט לשלטון החוק, הספקנות הרבה העולה מתסקיר המבחן; הסיכון הרב המתגלה מהתנהלותו הכוללת, בשים לב להרשעותיו הרבות בתחום התעבורתי לאחר שפקע רישיון הנהיגה שלו לפני שנים, ובהינתן שאר הנתונים העומדים לחובתו של המשיב [המבקש], נראה כי לא היה מקום להאריך את המאסר המותנה".

עוד ציין בית המשפט המחוזי, כי בגיליון הרשעותיו הקודמות של המבקש מופיעה הרשעה בעבירת תעבורה נוספת, אשר נעברה לאחר ביצוע העבירות מושא ההליך דנן.

9. בית המשפט המחוזי ראה כשיקולים העומדים לזכותו של המבקש: את הודאתו במיוחס לו, כמו גם את העובדה כי הוא נטל אחריות, גם אם פורמלית, על מעשיו הנפסדים; את מצבו הבריאותי המעורער של המבקש, לרבות העובדה כי המבקש נזקק לפיקוח רפואי ושככל הנראה יאלץ בעתיד לעבור טיפולים נוספים; את מצבו הכלכלי הקשה של המבקש; ואת חלוף הזמן מביצוע העבירות. בהמשך לכך, קבע בית המשפט המחוזי, כי "בנתונים אלו יש כדי למתן את חומרת העונש ההולם את המעשים ולאזן בין כף הדין לכף החסד. בהצטברם יש כדי לבסס נימוקים מיוחדים לגזירת עונש מאסר בפועל אשר ירוצה בחופף לעונש המאסר המותנה שיופעל". בסופו של דבר, הורה בית המשפט המחוזי על הפעלתו של המאסר המותנה בן שמונת החודשים, אשר נגזר על המבקש בתת"ע 1132-11-12, והטיל בגין האירוע מושא ההליך הנוכחי על המבקש עונש מאסר לריצוי בפועל למשך שישה חודשים. בית המשפט המחוזי קבע, כי עונש המאסר המותנה שהופעל ירוצה בחופף לעונש המאסר לריצוי בפועל שהושת על המבקש בהליך זה, כך שבסך הכל ירצה המבקש 8 חודשי מאסר, החל מיום מעצרו. בנוסף, הוטל על המבקש עונש מאסר על תנאי בן 6 חודשים, למשך 3 שנים, לבל יעבור אחת העבירות בהן הורשע בתיק זה. יתר חלקי גזר דינו של בית המשפט לתעבורה, נותרו על כנם.

הבקשה לרשות ערעור

10. בבקשה לרשות ערעור המונחת לפניי, משיג המבקש על חומרת העונש שהושת עליו. בראש ובראשונה, טוען המבקש לקיומם של שיקולי צדק, המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. בהמשך לכך, הפנה המבקש לפער הענישה הקיצוני שנוצר בין גזר דינה של הערכאה הדיונית לבין העונש שנגזר עליו בערכאת הערעור. המבקש הוסיף וטען, כי בית המשפט המחוזי כלל לא התייחס למדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות, שהיא מקלה יותר. המבקש הוסיף וטען, כי התערבותו של בית המשפט המחוזי בעונשו, בהסתמך על תסקיר שירות מבחן שהוכן כשנתיים וחצי לפני שניתן גזר דינו של המבקש, חורגת מן המקובל בנסיבות העניין. לבסוף, גורס המבקש כי בית משפט המחוזי לא התחשב במצבו הרפואי המיוחד, ולא הביא במכלול שיקוליו את "מצבו הרפואי העדכני שמצריך טיפולים וניתוחים נוספים בתקופה הקרובה". לאור האמור, ובהינתן טענותיו בדבר קיומן של שגיאות מהותיות, הבולטות בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, סבור המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו, ולקבוע כי העונש שנגזר עליו על ידי בית המשפט לתעבורה יעמוד על כנו.

דיון והכרעה

1. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או כאשר מתעורר חשש ממשי מפני עיוות דין מהותי או אי צדק שנגרם למבקש (רע"פ 5244/17 תורג'מן נ' מדינת ישראל (12.09.2017)); רע"פ 6869/17 פילברג נ' מדינת ישראל (11.09.2017); רע"פ 5995/17 כהן נ' מדינת ישראל (5.09.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, שכן מדובר בעניינו הפרטי של המבקש, ואין מתעורר חשש לעיוות דין או לחוסר צדק שנגרם לו. זאת ועוד, החמרה בעונש על ידי ערכאת הערעור, אינה מהווה, כשלעצמה, עילה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", ועל המבקש להצביע על סטייה קיצונית החלה בעניינו, ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 7764/17 זהארן נ' מדינת ישראל (22.10.2017)); רע"פ 501/16 ראובן-פישמן נ' מדינת ישראל (24.1.2016); רע"פ 5423/14 קופרמן נ' מדינת ישראל (29.9.2014)). לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, ניכר כי העונש שהושת על המבקש אינו סוטה כהוא זה ממדיניות הענישה הנהוגה בנסיבות דומות. די בטעמים אלו, כדי לדחות את הבקשה.

11. למעלה מן הצורך, אציין כי לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף לגופו של עניין. לטעמי, העונש שהושת על המבקש בבית המשפט המחוזי הינו ראוי ומאוזן, ומבטא התחשבות בכלל השיקולים לקולה שהועלו על ידי המבקש, כמו גם ביתר השיקולים הרלוונטיים, שנדרש לתת עליהם את הדעת. המבקש נהג ברכב, ביודעו כי רישיונו נפסל במסגרת שלושה הליכים משפטיים קודמים, כאשר מעל לראשו ריחף עונש מאסר מותנה. מקובלים עליי דבריו של בית המשפט המחוזי, כי עבירה של נהיגה בזמן פסילה, מעבר לסיכון הרב הטמון בה, מהווה גם "התרסה בוטה כנגד שלטון החוק ויש בה זילות הוראות בתי המשפט". אין להקל ראש בחומרת מעשיו של המבקש, וניכר עליו כי מורא החוק ממנו והלאה וכי התנהגותו מעמידה בסכנה רבה את המשתמשים בדרך ואף את המבקש עצמו. נראה, כי העונשים שהוטלו עליו בעבר, לא סיפקו את ההרתעה הנדרשת למניעת הישנות עבירות תעבורה חמורות מצידו. דברים אלה נאמרים ביתר שאת, לנוכח רישומה של הרשעה בעבירת תעבורה נוספת, שנעברה על ידי המבקש לאחר ביצוע העבירות מושא הבקשה שלפניי. בנסיבות אלה, נחה דעתי כי העונש שהושת על המבקש אינו חמור יתר על המידה, ולא מצאתי בסיס להתערבותו של בית משפט זה ב"גלגול שלישי".

12. סוף דבר, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר בפועל שהושת עליו, בבית מעצר קישון, ביום 5.11.2017 שעה 11:00, כפי שקבע בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, י' בחשון התשע"ח (30.10.2017).

שׁוֹפֵט
